

Kelerius metus išsilaikęs dviženklis pajamų augimas sulėtėjo - parodė „Sodros“ pirmojo metų ketvirčio gyventojų darbo pajamų apžvalga. Naujausia analizė atskleidė ir pokyčius: mažėja jaunimo išitraukimas, daugėja nedarbo išmokų gavėjų tarp jauniausių dirbančiųjų, o aktyviau darbo rinkoje išlieka vyresnio amžiaus žmonės - tarp jų ir pensininkai.

Pirmąjį 2025 metų ketvirtį vidutinės visą mėnesį dirbusių darbuotojų darbo pajamos, nuo kurių sumokėtos socialinio draudimo įmokos, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu prieš metus padidėjo 190 eurų arba 9 proc. ir siekė 2 313 eurų neatskaičius mokesčių. Darbo pajamos į rankas per metus padidėjo 110 eurų arba 8 proc. iki 1 424 eurų.

„Šis augimo tempas yra lėtesnis nei anksčiau stebėtas pajamų didėjimas. 2023 m. tuo pačiu laikotarpiu pajamos augo 14,8 proc., 2024 m. - 11 proc. Ekonomistų prognozės pildosi - po kelerių metų spartaus augimo atlyginimų kilimas stabilizuojasi“, - sako Kristina Zitikytė, „Sodros“ Statistikos, analizės ir prognozės skyriaus patarėja.

Sparčiausiai pajamos augo švietime ir sveikatos priežiūroje

Pajamų didėjimą labiausiai paskatino minimalios mėnesinės algos kilimas nuo 924 iki 1038 eurų. Sparčiausias darbo užmokesčio augimas fiksuotas viešajame sektoriuje, ypač švietimo ir žmonių sveikatos priežiūros srityse. Dabar vidutinės darbo pajamos į rankas čia siekia atitinkamai 1 317 eurų ir 1 568 eurus.

Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikloje darbo pajamos didėjo kiek daugiau nei 8 proc. ir siekė 880 eurų į rankas. Panašus augimas procentais fiksuotas taip pat informacijos ir ryšių veikloje, tik čia pajamos didesnės nei vidutinės: uždirbama apie 2 300 eurų į rankas.

Daugiausia apdraustųjų turinčiuose sektoriuose išsiskyrė transportas - darbo pajamos čia padidėjo 12,5 proc., tačiau liko žemesnės nei vidutinės - 1 154 eurai į rankas. Šioje srityje rekordiškai sumažėjo apdraustųjų: jų skaičius susitraukė 5,4 proc. arba 8,7 tūkstančio.

„Darbuotojų skaičiaus mažėjimą lėmė tiek bendros ekonominės tendencijos, tiek griežtinama leidimų laikinai gyventi bei vizų išdavimo tvarka Baltarusijos piliečiams. Tarp beveik 9 tūkstančių darbuotojų, pasitraukusių iš transporto sektoriaus, pusė buvo kilę iš Baltarusijos“, - pastebi Kristina Zitikytė.

Demografiniai pokyčiai atsispindi ir įdarbinimo statistikoje

Prekyboje, kur darbuotojų skaičius sumažėjo apie 9 tūkstančiais, traukėsi tos pačios profesijos, kaip ir ankstesniais ketvirčiais: parduotuvių pardavėjų, reklamos ir rinkodaros specialistų.

Tuo metu žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo srityje buvo stebėtas augimas. Apdraustųjų skaičius čia padidėjo 6 tūkstančiais.

„Tikėtina, kad visuomenės senėjimo tendencijos turi įtakos ir tam tikrų profesijų poreikiui. Labiausiai daugėjo slaugos specialistų, asmens sveikatos priežiūros padėjėjų skaičius, taip pat jaunesniųjų socialinių darbuotojų ir gydytojų specialistų“, – komentuoja Kristina Zitikytė.

2025 m. pradžioje darbuotojų priėmimų buvo 11 tūkst. daugiau nei atleidimų. Palyginti su praėjusiais metais, apdraustųjų sumažėjo 8 tūkstančiais. Visgi lyginant šių metų kovą su vasariu, jau matomas dirbančiųjų skaičiaus padidėjimas 5,7 tūkstančio.

Regioniniai ir socialiniai atotrūkiai - vis dar ryškūs

Penktadalis mažiausiai uždirbančių gyventojų gavo vidutiniškai 650 eurų į rankas, o penktadalis daugiausiai uždirbančių gyventojų – apie 3 171 eurą į rankas. Šis 5 kartus didesnis skirtumas rodo panašiam lygyje kaip anksčiau išliekančią pajamų nelygybę.

Vis dar ryškūs regioniniai skirtumai: didžiausias pajamų atotrūkis išliko tarp Vilniaus ir likusios Lietuvos. Kas penktas apdraustasis dirbo sostinėje. Pirmąjį šių metų ketvirtį Vilniaus miesto gyventojai vidutiniškai uždirbo 2 864 eurus bruto, arba apie 1 732 eurus į rankas. Kitų regionų gyventojai – 2 029 eurus bruto, arba apie 1 280 eurų į rankas. Tai reiškia, kad pajamų skirtumas tarp Vilniaus ir likusios šalies siekė 452 eurus į rankas.

Jaunimas vis dar vengia švietimo sektoriaus

Per metus labiausiai – beveik 5 procentais – padidėjo dirbančių vyresnių nei 60 metų žmonių. Tuo metu iki 25 metų amžiaus grupėje bei 25-30 metų amžiaus grupėje darbuotojų sumažėjo.

Nors švietimo sritis išlieka viena didžiausių pagal darbuotojų skaičių, ji vis dar nėra patraukli jaunimui. Tarp 25-30 metų apdraustųjų tik 5 proc. dirbo švietime. Priešingai, technologijų sektoriai jaunimą traukia kur kas labiau. Tarp 25-30 metų žmonių 10 proc. – dvigubai daugiau nei švietimo srityje – dirbo informacijos ir ryšių veikloje. Taip pat populiarėja ir profesinės bei mokslinės veiklos, kuriose jaunimo dalis didesnė nei vidutiniškai visoje darbo rinkoje.

„Jaunimas dažniau renkasi sritis, kuriose atlyginimai yra aukštesni, o karjeros galimybės – lankstesnės ir labiau susijusios su inovacijomis. Tuo metu viešajam sektoriui, ypač švietimui, išlieka iššūkis pritraukti jaunus specialistus ir užtikrinti kartų kaitą“, – pabrėžia „Sodros“ analitikė.

Daugiau jaunimo gavo nedarbo išmoką

Jauniausiųjų rinkos dalyvių grupėje labiausiai padaugėjo nedarbo išmokos gavėjų. Žmonių iki 25 metų grupėje šimtui apdraustųjų teko 14 nedarbo išmokos gavėjų. Tuo metu 41-50 amžiaus grupėje šimtui apdraustųjų tenka 6 nedarbo išmokos gavėjai, virš 60 metų – 7 nedarbo išmokos gavėjai tarp šimto dirbančiųjų.

Žmonės, kurie pirmąjį metų ketvirtį gavo nedarbo išmoką, anksčiau dirbo apgyvendinimo ir maitinimo veikloje, žemės ūkio veikloje, prekyboje, administracinėje ir aptarnavimo veikloje.

Vyresniems daugiau iššūkių sugrįžti į darbo rinką

Vis dėlto skaičiai rodo, kad jaunimas greičiau susiranda naują darbą ir trumpiau gauna nedarbo išmoką. Žmonės iki 25 metų nedarbo išmoką gauna vidutiniškai 4 mėnesius, žmonės virš 60 metų – 5,9 mėnesio.

Duomenys rodo ir amžiaus poveikį galimybėms grįžti į darbo rinką po nedarbo laikotarpio. Jauni žmonės įsidarbina gerokai greičiau: 80 proc. iki 25 metų amžiaus buvusių nedarbo išmokos gavėjų po metų vėl dirba. Tarp 31–40 metų gavėjų šis rodiklis siekia 75 proc. Tuo metu vyresniems nei 60 metų žmonėms grįžimas į darbo rinką – sudėtingesnis. Po metų dirba tik 35,5 proc. šios grupės buvusių nedarbo išmokos gavėjų.

Nedarbo išmoka kompensavo iki 83 proc. buvusių pajamų

Dirbantys žmonės, netekę darbo, priklausomai nuo buvusių pajamų, gali tikėtis skirtingo išmokos dydžio. Nedarbo išmoka gali būti mokama iki 9 mėnesių, tačiau po pirmųjų trijų mėnesių išmokos suma mažėja. Kuo pajamos mažesnės, tuo reikšmingesnę buvusių pajamų dalį pakeičia nedarbo išmoka.

Jei žmogus anksčiau uždirbo 777 eurus į rankas arba minimalų atlyginimą pirmąjį šių metų ketvirtį, jis pirmus tris mėnesius gavo 645 eurų išmoką, kuri kompensavo apie 83 proc. jo ankstesnio atlyginimo. Vėliau išmoka mažėjo kas tris mėnesius.

Vidutines darbo pajamas turėjusiam žmogui pirmaisiais mėnesiais nedarbo išmoka kompensavo beveik 80 proc. jo buvusio atlyginimo. Vietoje anksčiau uždirbamų 1 460 eurų į

rankas jis pradžioje gavo 1 167 eurų nedarbo išmoką.

Jei žmogaus atlyginimas buvo dviejų vidutinių darbo pajamų dydžio – 2 886 eurų į rankas, jo pirmų trijų mėnesių išmoka praeitais metais būtų maksimali įmanoma – 1 351 eurų arba apie 47 proc. buvusių pajamų.

Kas aštuntas senatvės pensijos gavėjas vis dar aktyvus darbo rinkoje

Kas aštuntas senatvės pensijos gavėjas toliau dirba – tai 80 tūkstančių žmonių. Šis rodiklis išliko stabilus – pirmąjį šių metų ketvirtį dirbančių pensininkų dalis sudarė 12,7 proc. nuo visų pensininkų, prieš metus jų buvo 12,6 proc., o prieš trejus metus – 11,3 proc.

Vidutinė dirbančių senatvės pensininkų pensija pirmąjį ketvirtį siekė 752 eurus, o vidutinės darbo pajamos į rankas – 883 eurus. Bendra tokių asmenų vidutinė mėnesio pajamų suma sudarė apie 1 635 eurus. Tuo metu nedirbantys pensininkai gavo vidutiniškai 655 eurų dydžio pensiją.

Lietuva išsiskiria iš kitų Europos Sąjungos šalių pagal senatvės pensijos gavėjų aktyvumą darbo rinkoje. Eurostato duomenimis, vidutiniškai 13 proc. ES gyventojų, pradėjusių gauti senatvės pensiją, toliau dirba praėjus šešiams mėnesiams. Lietuvoje šis rodiklis – 44 proc.

„Noriu“ ar „reikia“ – dėl ko dirbama pensijoje

„Dirbančių pensininkų motyvacija dirbti pasiskirsto tarp ekonominių ir socialinių priežasčių. Viena vertus, siekiama išvengti skurdo, užsitikrinti pakankamas pajamas ar padidinti būsimą pensiją dirbant ir toliau mokant įmokas. Iš kitos pusės yra noras išlikti aktyviam, palaikyti socialinius ryšius, jaustis naudingam, išvengti staigaus perėjimo į pasyvų gyvenimo etapą“ – komentuoja Kristina Zitikytė.

Dirbantys pensininkai pasiskirstę įvairiuose sektoriuose, tačiau išsiskiria kelios sritys: švietimas – 18 proc. žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas – 14 proc., prekyba – 12 proc., apdirbamoji gamyba – 11 proc.

Pagal veiklos pobūdį didelė dalis dirbančių pensininkų yra aukštesnės kvalifikacijos darbuotojai: 30 proc. sudaro specialistai, 15 proc. – vadovai. 16 proc. dirbančių pensininkų tai nekvalifikuoti darbuotojai, o 11 proc. – paslaugų sektoriaus darbuotojai.

Didesnį aktyvumą rodo pensininkai didesniuose miestuose. Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestuose bei rajonuose dirbantys pensininkai sudarė 17 proc. visų senatvės pensijos gavėjų. Zarasų, Kupiškio, Kelmės, Alytaus, Lazdijų rajonų savivaldybėse – 7 proc.

„Sodros“ apžvalga: vyresni lieka dirbti, jaunimas dažniau naudojami
nedarbo išmokomis

